

**Marek K.**

*Prof. JUDr., CSc.*

*Vedúci Katedry občianskeho práva a pracovného práva  
Fakulty právnych a správnych štúdií  
Vysoké školy finanční a správní, a. s., v Prahe*

**Cisko L.**

*JUDr., PhD.*

*Odborný asistent Katedry administratívneho,  
finančného a informačného práva  
Právnickej fakulty Užhorodskej Národnej Univerzity v Užhorode*

**Marek K.**

*Prof. JUDr., CSc.*

*Head of the Department of Civil Law and Labor Law  
Faculty of Law and Administrative Studies  
University of Finance and Administration, a. s., in Prague*

**Cisko L.**

*JUDr., PhD.*

*Assistant professor of Department of Administrative,  
Financial and Informative Law  
Faculty of Law Uzhhorod National University in Uzhhorod*

## **K ROZHODCOVSKÉMU KONANIU PRED ROZHODCOVSKÝM SÚDOM PRI HOSPODÁRSKEJ KOMORE ČESKEJ REPUBLIKY A AGRÁRNEJ KOMORE ČESKEJ REPUBLIKY**

**Anotácia.** Článok pojednáva o obsahu Poriadku Rozhodcovského súdu pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky. Záverom upozorňuje, že ustanovenia o záväzkových vzťahoch, ktoré sa týkajú uplatnenia práva na súde, súdneho konania alebo súdneho rozhodnutia, sa použijú primerane i pre uplatnenie práva pred rozhodcovským súdom (rozhodcom), pre rozhodcovské konanie alebo rozhodcovský nález, ak sa opierajú o platnú rozhodcovskú zmluvu (rozhodcovskú doložku). V rozhodcovskom konaní prebieha i dokazovanie. K dokazovaniu sa vzťahuje § 20 zákona o rozhodcovskom konaní. Zásadnou kategóriou dôkazných prostriedkov sú dôkazy listinné, ktoré s ohľadom na povahu sporov zo zmlúv, ktoré sú v rozhodcovskom konaní prejednávané, sú väčšinou dostačujúce k preukázaniu skutkových tvrdení strán. Zákon stanovuje, že dôkazy výsluchom účastníkov, svedkov či znalcov, teda druhy dôkazných prostriedkov v civilnom konaní pred súdom celkom bežné a možno povedať zásadné, môžu rozhodcovské súdy vykonávať iba vtedy, ak sa uvedené osoby ku konaniu dobrovoľne dostavia a poskytnú výpoveď. Takisto iné dôkazy môžu vykonávať iba vtedy, ak sú im poskytnuté. Príčinou tejto špecifickej úpravy priebehu dokazovania je okolnosť, že na vykonanie svojich úkonov nedisponuje rozhodca, ani rozhodcovský súd štátnou donucovacou mocou k ich nariadeniu.

**Kľúčové slová:** rozhodcovský súd, záväzkové vzťahy, Občiansky zákonník, poriadok rozhodcovského súdu, uplatnenie práva pred súdom, rozhodovanie sporov, rozhodcovské konanie, rozhodca, dokazovanie, znalecký posudok.

### **1. Úvod a metódy spracovania**

Ako je známe, rozhodcovské konanie je mimosúdny spôsob riešenia sporov nezávislými a nestrannými rozhodcami (či už ad hoc alebo rozhodcami stálych rozhodcovských súdov), ktorý býva využívaný ako alternatíva civilného procesu pri riešení majetkových sporov [1]. Rozhodcovské konanie je neverejné, čo je spolu s jeho rýchlosťou a často i nižšími nákladmi v porovnaní s bežným súdnym konaním považované za jeho najväčšie výhody.

Hoci sme mali možnosť sa k tejto problematike vyjadriť [2; 3] (a na naše publikácie nadväzujeme), považujeme za aktuálne sa k danej tématike vrátiť. Využívanie alternatívnych spôsobov riešenia sporov sa totiž rozširuje. Významnú úlohu v Českej republike tu pritom zohráva práve Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky. Náš text nemôže mať taký rozsah ako monografické publikácie, môže však reagovať na aktuálne zmeny.

V Českej republike sú v súlade s právnou úpravou tri stále rozhodcovské súdy [4; 5]. Dva sú špecializované. Je to Burzový rozhodcovský súd pri Burze cenných papierov Praha, a. s. a Medzinárodný rozhodcovský súd pri Českomoravskej

komoditnej burze. Všeobecným rozhodcovským súdom je Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky so sídlom v Prahe. Vzhľadom k tomu, že ide o rozhodcovský súd so všeobecnou platnosťou, bude naše pojednanie orientované predovšetkým na tento súd a jeho rozhodcovský poriadok. Tento rozhodcovský súd si pritom na základe dojednanej rozhodcovskej zmluvy volí rad subjektov z Českej republiky, zo Slovenskej republiky, ale tiež z ďalších štátov, najmä štátov z Európskej únie, ale aj z iných krajín z celého sveta, vrátane bývalých krajín Zväzu sovietskych socialistických republík.

**Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky** požíva mimo-riadnu autoritu. O tom svedčí, že v posledných rokoch rozhoduje niekoľko stoviek tuzemských i medzinárodných sporov ročne. To je počet, ktorý pri iných rozhodcovských súdoch v iných krajinách nebýva zďaleka dosahovaný. Výhodou je, že rozhodcovské nálezy sú pritom na základe tzv. Newyorského dohovoru vykonateľné vo väčšine sveta. Tak široká vykonateľnosť pri rozhodovaní všeobecnými súdmi nie je daná [6].

O prestíži Rozhodcovského súdu pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky svedčí

okrem iného aj skutočnosť, že ako jeden zo štyroch vo svete a jeden z dvoch v Európe rozhoduje spory o mená generických rodov domén: .com, .org, .net a podobne. Riešenie sporov pred Rozhodcovským súdom je veľmi výhodné, a to pre vysoko vymedzenú odbornosť príslušných rozhodcov [7].

Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky (ďalej len „RS“) je jednou z prvých inštitúcií v Európe, ktorá ponúka aj rozhodcovské konanie on-line. Jedná sa o novú možnosť vedenia rozhodcovského konania, ktorá môže byť efektívnym nástrojom obzvlášť pri riešení jednoduchších obchodných sporov. Celý proces prebieha elektronicky a celé konanie trvá zhruba 35 dní od elektronického podania žaloby vrátane zaslania príloh, cez úhradu poplatkov, vymenovanie rozhodcu, rozhodnutie a vydanie rozhodcovského nálezu. Rozhodcovský nálež je potom možné si vyžiadať i v klasickej listinnej forme. Takých rozhodcovských konaní sa zatiaľ uskutočňuje okolo dvadsať ročne.

Už od roku 1949 patrí RS k najvýznamnejším medzinárodným „arbitrážnym“ inštitúciám a svojim prístupom k moderným trendom rozhodovania je v európskom i celosvetovom meradle pozitívne vnímaným subjektom, schopným transparentne a kvalitne riešiť jemu príslušné spory.

Rozhodcovský súd po založení pôsobil pri Československej obchodnej komore. Neskôr v roku 1980 bol jeho názov zmenený na Rozhodcovský súd pri Československej obchodnej a priemyselnej komore a s účinnosťou od 1. 1. 1995 došlo k zmene názvu na Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky. Cez uvedené zmeny ide stále o ten istý súd, ktorý si vydobyl významné postavenie najmä medzi európskymi rozhodcovskými súdmi. Veľkej vážnosti sa však teší i mimo kontinent.

Pri spracovaní tohto pojednania používame najmä metódu analytickú a komparatívnu. Získané poznatky potom syntetizujeme. Cieľom pojednania je ukázať prednosti konania pred RS, poprípade naznačiť niektoré problémové otázky.

## 2. K obsahu Poriadku RS a diskusia

Rozhodovanie RS je charakteristické zásadami, ako sú jednoinštančnosť, rýchle rozhodovanie, malá formálnosť, výber rozhodcov (rozhodcu) stranami, rozumné náklady, kvalitná administratívna podpora sekretariátom RS a vedenie sporu a rozhodovanie v súlade s určenými pravidlami, najmä podľa poriadku RS.

Rozhodcovský súd, respektíve jeho poriadok umožňuje klientom ovplyvniť rýchlosť konania, vybrať si miesto, kde bude prebiehať prípadné ústne pojednávanie, vymenovať kvalitného rozhodcu a domôcť sa tak svojich práv s tým, že rozhodcovské konanie pri RS je ekonomicky dostupné právnickým aj fyzickým osobám, ako českým, tak aj zahraničným.

V ďalšom texte čerpáme z Rozhodcovského poriadku RS, ktorý môžeme nazvať všeobecným. Okrem tohto všeobecného Poriadku RS bol postupne vydaný aj osobitný dodatok Poriadku RS pre rozhodcovské konanie on-line, Poriadok pre riešenie sporov pre domény.cz a Poriadok pre úhradové domény v zdravotníctve. Osobitný dodatok poriadku pre konanie v spotrebiteľských sporoch je už zastaraný; aktuálne totiž nemôžu byť spotrebiteľské spory v rozhodcovskom konaní v Českej republike prejednávané.

V roku 2012 bol vydaný **nový Poriadok RS** (ďalej len „Poriadok“) v nadväznosti na novely právnych predpisov, najmä zákona č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích náleží [8]; na získané poznatky z doterajšieho prejednávaní a rozhodovania sporov (úprava Poriadku, ktorá sa osvedčila a nebola v rozpore s novou právnou úpravou, potom bola zachovaná); v súlade so zámerom vytvoriť namiesto

doterajšieho poriadku pre medzinárodné spory a poriadku pre vnútroštátne spory len jeden Poriadok; na vtedajšiu úpravu ochrany spotrebiteľov.

Poriadok bol s účinnosťou k 1. októbru 2015 novelizovaný dodatkom č. 1. Novela bola vykonaná predovšetkým podľa doterajších poznatkov z prípravy a prejednávania sporov.

Osobitné postavenie malo riešenie spotrebiteľských sporov. Boli tu riešené spory, ktoré vznikali z neplnenia zmluvných záväzkov, kde na jednej strane stojí podnikateľ a na druhej strane spotrebiteľ. Klasickým spotrebiteľským sporom sú napríklad spory o uznanie reklamácie väd tovaru, kúpeného v obchode. **Poriadok plne reflektoval prijatú novelu zákona o rozhodcovskom konaní, ktorá priniesla vo vzťahu k spotrebiteľským sporom v dôsledku únijnej úpravy zásadné zmeny, zavádzajúce nové prvky ochrany spotrebiteľa.** Tieto zmeny sa týkajú jednak sprisnenia požiadaviek na náležitosti rozhodcovských doložiek uzatváraných v spotrebiteľských zmluvách, jednak rozšírenia práv spotrebiteľov v priebehu rozhodcovského konania a po jeho ukončení.

Rozhodcovská doložka [9] v spotrebiteľských vzťahoch musela byť vtedy novo, pod sankciou absolútnej neplatnosti, dohodnutá samostatne, t. j. nie ako súčasť podmienok, ktorými sa riadi hlavná zmluva a musela mať zákonom určený obsah. V prípade RS bola táto zvláštna zákonom uložená informačná povinnosť splnená odkazom na Poriadok, ktorý požadované informácie obsahoval.

Pokiaľ išlo o úpravu rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch, mal Poriadok množstvo ustanovení. Spory zo spotrebiteľských zmlúv mohli rozhodovať, ak nebola uzavretá zmluva o rozhodcovi, iba rozhodcovia zapísaní v zozname rozhodcov pre spotrebiteľské spory, vedenom Ministerstvom spravodlivosti. Arbitri boli v týchto sporoch povinní pri rozhodovaní zohľadniť okrem vecne použiteľného hmotného práva i predpisy na ochranu spotrebiteľa. Poriadok v ustanovení podľa § 9 ods. 2 dokonca vylúčil rozhodovanie spotrebiteľských sporov podľa zásad spravodlivosti, k čom sú rozhodcovia v iných sporoch oprávnení na základe poverenia strán.

Spotrebiteľia potom mohli vznášať námietku nedostatku právomoci RS, prípadne námietku zaujatosti rozhodcov kedykoľvek v priebehu konania, zatiaľ čo v ostatných sporoch sú tieto námietky, až na výnimky, časovo obmedzené. Podľa ustanovenia § 29 ods. 1 Poriadku nebolo možné spotrebiteľské spory rozhodovať v zjednodušenom konaní bez ústneho pojednávania na základe písomností. Rozhodcovský nálež vydávaný v spotrebiteľských sporoch musel byť vždy odôvodnený a musel obsahovať poučenie o práve podať návrh na jeho zrušenie súdom.

Na rozdiel od ostatných sporov sa nemohli strany v spotrebiteľských sporoch dohodnúť odchylné od Poriadku na náhrade nákladov právneho zastúpenia, v terminológii Poriadku o tzv. výlohách na zástupce. Nad rámec úpravy rozhodcovského konania obsiahnutej v Poriadku, stojí za zmienku v tejto súvislosti uviesť dva zákonné dôvody pre prieskum rozhodcovských náleží súdom, ktoré vtedy stanovila novela zákona o rozhodcovskom konaní výlučne pre spory zo spotrebiteľských zmlúv.

Podľa prvého z nich bol súd oprávnený zrušiť rozhodcovský nálež, prípadne zastaviť exekúciu, pokiaľ rozhodca rozhodoval v rozpore s predpismi na ochranu spotrebiteľa alebo v zjavnom rozpore s dobrými mravmi alebo verejným poriadkom. Tento dôvod predstavoval zásadný prielom do doposiaľ bezvýnimčne rešpektovaného princípu zákazu hmotnoprávneho prieskumu rozhodcovských rozhodnutí, keďže umožnil súdom, aspoň čiastočne, preskúmať rozhodcovské náleží aj po vecnej stránke.

Druhým z uvedených dôvodov bol prípad, kedy rozhodcovská zmluva pre spotrebiteľské spory neobsahovala náleži-

tosti podľa ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o rozhodcovskom konaní. Ide o špeciálnu úpravu vo vzťahu k všeobecným náležitostiam platnosti rozhodcovských zmlúv s tým, že v tomto prípade bol nedostatok náležitostí poznačený absolútnou neplatnosťou rozhodcovskej doložky.

Spoločné problémy bolo potom možné v spotrebiteľských sporoch nájsť v Českej republike i v Slovenskej republike [10]. Rozhodcovské konanie pritom nie je pre spotrebiteľské spory také, do ktorého by nebolo treba viac ingerovať. Špeciálne úpravy na ochranu spotrebiteľov sú potom do určitej miery proti zmyslu rozhodcovského konania, ako konania prebiehajúceho len s limitovanými zásahmi štátnych inštitúcií. Ide o to, nájsť také právne riešenia, ktoré ochránia spotrebiteľov (bez toho, aby sme spotrebiteľov považovali za osoby bez vlastného bežného uvažovania) a nebudú pritom narúšané zásady rozhodcovského konania [11].

Javilo sa, že by všeobecná úprava rozhodcovského konania a úprava spotrebiteľských sporov mala byť oddelená. K obdobným záverom dospela i doc. JUDr. Katarína Chovanová, PhD., LL. M., MCI Arb., ktorá skúmala úpravu daných otázok v Rakúskej republike, v Nemeckej spolkovej republike a v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. Konštatovala, že možným a praktickým riešením je prijatie osobitnej právnej úpravy úspornej spotrebiteľskej arbitráže. Jej súčasťou by bolo použitie pravidiel vybraných stálych rozhodcovských súdov, podľa ktorých by sa rozhodovali iba spory so spotrebiteľmi [12]. To, že k takejto úprave dôjde, predvídala aj doc. JUDr. Regina Hučková, PhD. Predvídala, že spotrebiteľské spory budú rozhodovať len špeciálne stále rozhodcovské súdy [13; 14; 15]. To už našlo svoje vyjadrenie v právnej úprave Slovenskej republiky. Rozlišovanie medzi spotrebiteľským a komerčným konaním sa javilo potrebné [16].

Ďalšia zmena právnej úpravy potom priniesla také riešenia, že spotrebiteľské spory nemožno už v Českej republike v rozhodcovskom konaní prejednávateľ a rozhodovať vôbec. V Českej republike teda nedošlo ku konštituovaniu zvláštnej rozhodcovskej úpravy spotrebiteľských sporov [17]. Stalo sa tak úplne bez ohľadu na to, že skôr bola prijatá komplexná úprava rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch [18]. Ďalej teda budeme pojednávať len o sporoch „nespotrebiteľských“.

Pri rozhodovaní sporov pred RS pritom platí, že spory rozhodujú zásadne rozhodcovia zapísaní na listine rozhodcov RS. Rozhodcovia musia byť nezávislí a nepredpojatí [19]. Vo výnimočných prípadoch môže predsedníctvo RS na žiadosť niektorej zo strán rozhodnúť o zápise rozhodcu do listiny rozhodcov tzv. ad hoc, ak nejde o jediného rozhodcu alebo predsedu senátu.

Ak nie je v rozhodcovskej doložke výslovne uvedený počet rozhodcov alebo ak je rozhodcovská doložka v tomto ohľade neurčitá, rozhoduje spor podľa Poriadku senát, zložený z troch rozhodcov. Ak sa nedohodnú rozhodcovia do štrnástich dní odo dňa oznámenia o ich menovaní na predsedovi senátu, určí predsedu senátu predseda RS.

Zavedená je aj **možnosť tzv. zvláštneho vymenovania predsedu senátu**. Podstata tkvie v tom, že na žiadosť niektorej zo strán zašle RS stranám zoznam desiatich rozhodcov, z ktorých predseda RS mieni vymenovať rozhodcov. Každá zo strán má právo oznámiť mená štyroch rozhodcov, ktoré odmieta a predseda RS následne vymenuje predsedu senátu z rozhodcov, ktorí neboli žiadnou zo strán odmietnutí. Táto osobitná možnosť je spoplatnená.

Poriadok vo svojom základnom ustanovení deklaruje, že RS pôsobí ako nezávislý orgán pre rozhodovanie majetkových sporov nezávislými a nestrannými rozhodcami. Rozhodcovský súd rozhoduje spory, ak jeho právomoc vyplýva pre daný spor:

- z platnej rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi stranami, alebo
- z medzinárodnej zmluvy,
- a ide o vec, v ktorej je možné rozhodcovskú zmluvu uzavrieť.

Rozhodovanie majetkových sporov nezávislými a nestrannými rozhodcami a výkon rozhodcovských nálezov upravuje zákon č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (v úplnom znení). Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 tohto zákona sa strany môžu dohodnúť, že o majetkových sporoch medzi nimi, s výnimkou sporov vzniklých v súvislosti s výkonom rozhodnutí a incidenčných sporov, ku ktorých prejednávaniu by inak bola daná právomoc súdu, má rozhodovať jeden alebo viac rozhodcov alebo stály rozhodcovský súd (rozhodcovská zmluva).

Podľa ustanovenia § 2 ods. 3 písm. b) citovaného zákona sa rozhodcovská zmluva môže týkať aj všetkých sporov, ktoré by v budúcnosti vznikli z určitého právneho vzťahu alebo z vymedzeného okruhu právnych vzťahov (rozhodcovská doložka). Ide o okruh veľmi široký. Rozhodcovskú zmluvu (rozhodcovskú doložku) však možno dojednať len vo veciach, o ktorých by účastníci mohli uzavrieť zmier.

Arbitrabilita v českom právnom poriadku má zásadne objektívny charakter, vymedzený tromi základnými podmienkami, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Musí ísť o spor medzi stranami rozhodcovskej zmluvy, taký spor musí mať majetkový charakter a strany môžu o predmete sporu uzavrieť zmier [20]. Obe strany sporu, respektíve budúceho sporu, musia v rozhodcovskej zmluve vysloviť súhlas s tým, aby ich spor nebol riešený a rozhodovaný súdmi, ale rozhodcami ad hoc alebo rozhodcovskými súdmi [21].

Štandardom pre rozhodovanie sporov cestou rozhodcovského konania zostáva aj naďalej nielen oblasť vnútroštátnych, ale aj medzinárodných obchodných vzťahov.

Podľa ustanovenia § 43 Poriadku a podľa ustanovenia § 28 zákona č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (v úplnom znení) je rozhodcovský nálež konečný a záväzný, dňom doručenia stranám nadobúda účinnosť právoplatného súdneho rozhodnutia a je súdne vykonateľný [22].

Rozhodcovský nálež je exekučným titulom, využiteľným pre zahájenie exekučného konania podľa platných právnych predpisov v prípade, že povinná strana rozhodnutie RS nerešpektuje a nesplní. Povinná strana potom chce využiť na obranu nedostatok právomoci (príslušnosti) RS. Nedostatok právomoci RS však môže vzniesť strana najskôr pri prvom úkone v konaní, ktoré sa týka veci samej. To však neplatí, ak ide o námietku, že vo veci nemožno rozhodcovskú zmluvu uzavrieť.

O právomoci RS na prejednávanie a rozhodnutie sporu, či už na základe námietky vznesenej stranou alebo z vlastnej iniciatívy rozhodcov v rámci skúmania podmienok konania, rozhoduje rovnako ako doteraz rozhodcovský senát, respektíve jediný rozhodca (pokiaľ spor prejednáva jediný rozhodca), ktorý si môže v prípade potreby vyžiadať pred svojím rozhodnutím stanovisko predsedníctva RS k tejto otázke.

V prípade negatívneho rozhodnutia rozhodcovského senátu, teda pokiaľ rozhodcovský senát dospeje k záveru, že právomoc RS nie je daná, je možnosť preskúmania tohto rozhodnutia na žiadosť jednej zo strán. Preskúmanie vykonáva predsedníctvo RS, ktoré napadnuté rozhodnutie potvrdí alebo zruší.

**Konanie pred RS je jednoinštančné (jednostupňové).** Strany sa však môžu v rozhodcovskej zmluve dohodnúť, že rozhodcovský nálež môže byť k žiadosti niektorej z nich alebo oboch preskúmaný inými rozhodcami. Stáva sa tak len veľmi výnimočne. Pri podaní návrhu na preskúmanie rozhodcov-

ského rozsudku sa potom postupuje obdobne ako pri podaní žalobného návrhu.

Len v prípadoch určených zákonom (v zásade možno povedať, že by išlo o procesné pochybenie) môže pred všeobecným súdom prebehnúť konanie o zrušenie rozhodcovského nálezu. Strana, ktorá sa dozvie, že je účastníkom konania pred súdom o zrušenie rozhodcovského nálezu, oznámi túto skutočnosť bez zbytočného odkladu RS; súčasne zašle RS opisy všetkých podaní v takom konaní o zrušenie rozhodcovského nálezu, ktoré má k dispozícii.

Úpravu obsahuje Poriadok tiež (pre prípad, kedy je výnimочноe zrušené rozhodnutie RS súdom) pre nové prejednávanie sporu po zrušení rozhodcovského nálezu. Úprava stanovuje, že ak sa strany písomne nedohodnú inak, spor znovu prejednávajú rozhodcovia zúčastnení na pôvodnom pojednávaní sporu (s výnimkou rozhodcu, ktorý buď nebol povolaný alebo nemal spôsobilosť byť rozhodcom v spore, ak bol nálež zrušený z tohto dôvodu).

Takýto postup lepšie vyhovuje zásadám rýchlosti a hospodárnosti rozhodcovského konania, lebo pôvodní rozhodcovia sú s prípadom oboznámení a strany nie sú zaťažované ďalšou poplatkovou povinnosťou. V opačnom prípade, teda ak sa strany dohodnú, že spor budú rozhodovať iní rozhodcovia, hradia strany rovnakým dielom alebo v pomere nimi dohodnutom nový poplatok za prejednávanie sporu vo výške stanovenej sadzovníkom nákladov.

Poriadok obsahuje rad potrebných ustanovení. Mimo iného vymedzuje úkony predsedníctva RS (§ 2) a tajomníka (§ 4). V ustanovení podľa § 3 určuje, že spory rozhodujú zásadne rozhodcovia zapísaní na zozname rozhodcov ku dňu začatia konania (na tomto zozname je dnes cez 500 kvalifikovaných rozhodcov z Českej republiky, Slovenskej republiky [23] a zo širokého okruhu iných štátov). V zozname sú zapísaní naozaj renomovaní odborníci zo všetkých oblastí, a to právnych, ekonomických, ale aj technických [24]. „U dobre vedeného rozhodčího soudu si lze z listiny rozhodců vybrat procesně znalého a odborně zdatného rozhodce, který rozumí problematice předmětného sporu, a bude tedy dobrým arbitrem. Proto jsem přesvědčen, že stálé rozhodčí soudy jsou tím nejlepším místem pro řešení obchodních sporů [25].“

Pri výkone funkcie sú rozhodcovia nezávislí a nevystupujú nikdy ako zástupcovia ktorejkoľvek strany. Prijatie funkcie rozhodcu musí byť písomné (§ 5 ods. 2 zákona). Spor rozhoduje rozhodcovský senát zložený zásadne z troch rozhodcov, alebo ak sa o tom strany dohodli, jediný rozhodca. Zriadenie rozhodcovského senátu alebo vymenovanie jediného rozhodcu sa vykonáva podľa Poriadku (§ 23). Pokiaľ nie je stanovené inak, vzťahujú sa ustanovenia Poriadku o rozhodcoch a rozhodcovskom senáte aj na jediného rozhodcu.

Vzhľadom k šetreniu nákladov strán má význam aj ustanovenie (§ 5) Poriadku o mieste konania ústnych pojednávaní. Pravidelným miestom konania ústnych rokovaní je sídlo RS, ktorým je Praha. So súhlasom tajomníka RS, vydaným na základe dohody strán alebo na základe podnetu rozhodcovského senátu v prípade, že sa strany na mieste konania ústneho pojednávania nedohodli, môže rozhodcovský senát rozhodnúť o konaní ústneho pojednávania na inom mieste Českej republiky alebo v zahraničí. Súhlas tajomníka a rozhodnutie rozhodcovského senátu sa nevyžaduje, ak sa má konať v stálom sudišti alebo na rokovacom mieste rozhodcovského súdu, t. j. v Brne (kde sa prejednáva rad sporov), Ostrave, Zlíne a Plzni. Dojednanie o konaní ústneho pojednávania v inom mieste ako v sídle RS je často využívané; možno predpokladať, že tomu tak bude aj naďalej. Šetrí to čas aj náklady.

Nasledujúce ustanovenie Poriadku upravuje postup v konaní (§ 6) a jazyk, v ktorom sa konanie vykonáva (§ 7). Arbitri postupujú v konaní zásadne takým spôsobom, ktorý

považujú za vhodný tak, aby pri zachovaní rovnakého postavenia strán a pri poskytnutí rovnakej príležitosti na uplatnenie práv všetkým stranám, bol bez zbytočných formalít zistený skutkový stav veci, potrebný na rozhodnutie sporu. Pojednávanie prebieha v češtine popri prípade v slovenčine, ak sa strany písomne nedohodli inak. Ak je však táto dohoda uzavretá až po začatí konania, nie sú ňou rozhodcovia viazaní.

Všetky písomnosti musia byť predložené v takom počte, aby každá zo strán, každý člen rozhodcovského senátu a sekretariát RS mali po jednom vyhotovení. Toto neplatí v prípade, že strana dodala RS dokument zo svojej dátovej schránky do dátovej schránky RS (§ 18a zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) alebo prostredníctvom verejnej dátovej siete na elektronickú adresu RS s elektronickým podpisom, založeným na kvalifikovanom certifikáte služieb (uznávaný elektronický podpis).

Podľa ustanovenia nazvaného Použitie hmotného práva (§ 9) rieši RS spory podľa hmotného práva, ktorým sa predmet sporu riadi, a v obchodných veciach tiež s prihliadnutím na obchodné zvyklosti. **Spor môže byť rozhodnutý podľa zásad spravodlivosti**, avšak len vtedy, ak k tomu strany rozhodcu výslovne poverili.

Veľmi významnou otázkou je doručovanie (§ 10). Písomnosti v spore zasiela RS na adresu, ktorú strana uviedla, alebo dodaním do dátovej schránky, ak strana také dodávanie umožnila (§ 18a ods. 1 zákona č. 300/2008 Sb.). Ak strana žiadnu adresu neuviedla a dodanie do dátovej schránky nie je možné, zasielajú sa jej písomnosti na adresu, ktorá je RS známa. Ak si strana zvolila zástupcu, zasielajú sa písomnosti tomuto zástupcovi. S účinkami doručenia adresátovi môžu namiesto adresáta prijímať písomnosti, a to aj do dátovej schránky, osoby ním splnomocnené na prijímanie písomností, ako aj ďalšie osoby uvedené ako príjemcovia písomností podľa Občianskeho súdneho rádu.

Žaloby, žalobné odpovede, predvolania, rozhodcovské nálezy a uznesenia sa doručujú do vlastných rúk s potvrdením o doručení, alebo dodaním do dátovej schránky adresáta. Správa zaslaná prostredníctvom verejnej dátovej siete na elektronickú adresu adresáta (strany) musí byť vybavená (opatrená) uznávaným elektronickým podpisom. Ktorákoľvek z písomností môže byť doručená rovnako osobne s potvrdením o doručení.

Všetky doručenia RS sú platné, a to aj vtedy, ak adresát písomnosť odoprel prevziať alebo ju nevyzdvihol cez oznámenie prevádzkovateľa poštových služieb. Písomnosť, ktorej prevzatie bolo adresátom odopreté, je doručená dňom, kedy prevzatie bolo odopreté. Písomnosť určená k doručeniu do vlastných rúk, ktorú adresát nevyzdvihol do 10 dní od oznámenia prevádzkovateľa poštových služieb, sa považuje za doručenú posledný deň tejto lehoty, aj keď sa adresát o uložení nezozvedel. Ak sa doručuje do zahraničia, stačí, ak bolo doručené podľa práva štátu miesta doručenia.

Dokument, ktorý bol dodaný do dátovej schránky, je doručený okamihom, kedy sa do dátovej schránky prihlási osoba, ktorá má s ohľadom na rozsah svojho oprávnenia prístup k dodanému dokumentu. V prípade RS však nemožno uplatniť fikciu doručenia zásielky po uplynutí desiatich dní, pretože RS nie je orgánom verejnej moci. Je upravené aj doručovanie prostredníctvom verejnej dátovej siete (e-mailom) s využitím elektronického podpisu.

Ak strana po začatí rozhodcovského konania zmenila adresu bez toho, aby to oznámila RS, je platne doručované, ak sú písomnosti zasielané na poslednú známu adresu. Ak sa určeným postupom nepodarilo doručiť strane na jej poslednú známu adresu, môže jej predseda RS ustanoviť osobu poverenú na prijímanie písomností. Touto poverenou osobou môže

byť len osoba zapísaná na zozname rozhodcov RS (možno hovoriť o tzv. opatrovníkovi k preberaniu písomností).

Poriadok ďalej upravuje otázky prerušenia konania (§ 11), navrátenia do predošlého stavu (§ 12), zabezpečenia dôkazov a predbežného opatrenia (§ 13), účasti vedľajších účastníkov (§ 14) a úkonov predsedníctva, predsedu a tajomníka (§ 15). Ak nie je stanovené inak, platia ustanovenia Poriadku o konaní pred rozhodcovským senátom primerane aj pre úkony predsedníctva, predsedu alebo tajomníka RS.

Rozhodcovské konanie je začaté dňom doručenia žaloby RS, ak nevyplýva z medzinárodnej zmluvy, ktorou je Česká republika viazaná, niečo iné (§ 16). Podmienkou pre prerokovanie žaloby je zaplatenie poplatku za rozhodcovské konanie a paušálu na správne náklady v správnej výške podľa hodnoty predmetu sporu. Je pritom určený minimálny obsah žalobného návrhu (§ 17) a tiež je určené, že žalobný návrh musí byť podpísaný oprávnenou osobou.

Žalobca je povinný uviesť v žalobe hodnotu sporu (§ 18). To platí aj v prípadoch, keď uplatnený nárok alebo jeho časť má nepeňažnú povahu. Hodnota predmetu sporu sa určuje:

- vymáhanou čiastkou, ak ide o žalobu o peňažné plnenie,
- hodnotou vymáhanej veci, ak ide o žalobu o vydanie veci,
- hodnotou predmetu právnych vzťahov v okamihu podania žaloby, ak ide o žalobu na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, alebo o žalobu o nahradenie prejavu vôle strán,

• v ostatných prípadoch najmä na základe údajov, ktoré má žalobca k dispozícii.

Strany sporu tým, že prijímajú rozhodcovskú doložku, uzavretú vo vzájomnej zhode, príslušnosť rozhodcu (RS) prejednať a rozhodnúť spor, musia počítať s tým, že v konaní nebudú aplikované všetky pravidlá inak platné pre sporové (kontradiktórne) konanie v civilných veciach pred súdmi, a že rešpektovanie všetkých procesných pravidiel pre dokazovanie pred súdmi nie je v zjednodušenej podobe rozhodcovského konania ani možné, ani vhodné.

K dokazovaniu sa vzťahuje § 20 zákona o rozhodcovskom konaní. Základnou kategóriou dôkazných prostriedkov sú dôkazy listinné, ktoré s ohľadom na povahu sporov zo zmlúv, ktoré sú v rozhodcovskom konaní prejednávané, sú väčšinou dostačujúce na preukázanie skutkových tvrdení strán. Zákon napokon stanovuje, že dôkazy výsluchom účastníkov, svedkov či znalcov, teda druhy dôkazných prostriedkov v civilnom konaní pred súdmi úplne bežné a možno povedať zásadné, môže RS vykonávať iba vtedy, ak sa uvedené osoby na konanie dobrovoľne dostavia a poskytnú výpoveď. Aj iné dôkazy môžu vykonávať len vtedy, ak sú im poskytnuté. Príčinou tejto špecifickej úpravy priebehu dokazovania je okolnosť, že na vykonanie svojich úkonov nedisponuje rozhodca ani RS štátnou donucovacou mocou k ich nariadeniu. Môže sa však stať, že vykonanie niektorého dôkazu sa ukáže v priebehu konania ako nevyhnutné na zistenie skutkového stavu. Potom možno využiť ustanovenie druhého odseku § 20, podľa ktorého procesné úkony, ktoré nemôžu rozhodcovia sami vykonať, vykoná na ich dožiadanie súd.

Pokiaľ ide o druhy dôkazov, ktoré rozhodcovia môžu vykonávať v rozhodcovskom konaní, je výpočet uvedený v ustanovení podľa § 20 ods. 1 iba demonštratívny. Všeobecne aj pre rozhodcovské konanie platí, že ako dôkaz je možné použiť všetko, čo môže vierohodne preukázať skutkové či právne okolnosti veci, t. j. toho, čo je predmetom konania alebo čo z pohľadu rozhodcov môže takéto okolnosti preukázať. Analogické použitie Občanského súdneho řádu (ďalej len „OSŘ“), ktoré umožňuje ustanovenie podľa § 30 zákona, bude v danom prípade vhodné. Skutočnosťou však zostáva, že nepôjde o postup podľa OSŘ, ale môže ísť iba o obdobu takého postupu, kedy úprava v OSŘ slúži

skôr ako vodičko. Bude tak možné napríklad vykonať dôkaz tiež notárskym a exekútorským zápisom či akoukoľvek listinou, vrátane verejných listín, výpisov z verejných kníh a podobne. Všetky tieto dôkazy však musia byť poskytnuté rozhodcom dobrovoľne [26].

Spôsob vykonávania dôkazov v rámci rozhodcovského konania je v kompetencii rozhodcov. Sú to rozhodcovia, ktorí rozhodujú, či budú čítané dokumenty, vypočítaní svedkovia či vykonávané a skúmané iné dôkazy. Pri tomto rozhodovaní musia rozhodcovia vždy brať do úvahy náklady celého rozhodcovského konania. Od rozhodcov sa nevyžaduje vykonávať vlastné vyšetrovanie. Je de facto na uvážení samotných strán, aké dôkazy predložia na podporu svojej argumentácie s ohľadom na predložené nároky alebo vznesené námietky. Arbitri hodnotia dôkazy podľa svojho vlastného presvedčenia a na základe tohto presvedčenia vynášajú svoje rozhodnutie. Dôkazy, ktoré posudzujú, zahŕňajú tiež svedectvá a posudky znalcov.

Poriadok ďalej okrem iného upravuje aj späťvzatie žaloby (§ 21). Je tu rešpektovaná zásada dispozície s návrhom. Do skončenia rozhodcovského konania môže vziať žalobca žalobu späť, a to sčasti alebo celkom. Ak je žaloba vzatá späť, rozhodcovský senát úplne, popřípade v rozsahu späťvzatia žaloby, rozhodcovské konanie zastaví. Ak ostatní účastníci so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasia, rozhodcovský senát rozhodne, že späťvzatie žaloby nie je účinné. Senát potom pokračuje v konaní.

Žalovaná strana má právo v rámci prípravy na prerokovanie sporu podať vyjadrenie k návrhu (žalobnú odpoveď), predložiť svoje dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a oznámiť meno a priezvisko rozhodcu, ktorého si zvolila, alebo požiadať, aby menovanie rozhodcu vykonal za ňu predseda RS. V prípade zániku funkcie rozhodcu v priebehu konania je tá vo strán, ktorá mala právo tohto rozhodcu menovať, oprávnená vymenovať nového rozhodcu, a to aj v prípade, že rozhodca bol pôvodne vymenovaný za predsedu RS. Novovymenovaný rozhodca vstupuje do konania v stave k dátumu prijatia funkcie rozhodcu. Zmena v osobe rozhodcov v priebehu konania nie je dôvodom pre zmenu predsedu rozhodcovského senátu. Poriadok potom obsahuje aj obvyklú úpravu o vylúčení rozhodcu pre zaujatosť, nahradenie rozhodcu pre nečinnosť a rozhodovanie o právomoci (§ 24, § 25).

Upravená je aj problematika prípravy pojednávania sporu rozhodcovským senátom (§ 26). Rozhodcovský senát preverí stav sporu na pojednanie a ak to uzná za nutné, urobí doplňujúce opatrenia na prípravu prerokovania sporu, najmä si vyžiada písomné stanoviská, dôkazy a ďalšie doplňujúce písomnosti a stanoví na to primerané lehoty. Rozhodcovský senát musí tiež sledovať, či u niektorej strany nedošlo k začatiu insolvenčného konania [27].

Pokiaľ ide o samotné procesné pravidlá, dočkali sa tieto ustanovenia Poriadku skôr spresnenia než zásadných zmien. Spomenúť možno povinnosť rozhodcovského senátu zhotoviť protokol o hlasovaní v prípadoch, keď rozhodnutie senátu v spore nie je jednomyselné. Je rovnako povinné uvádzať túto skutočnosť aj v rozhodcovskom rozsudku. O čase a mieste ústneho pojednávania vyzoomie RS strany predvolaním, ktoré im bude zaslané s takým predstihom, aby každá zo strán mala k dispozícii lehotu aspoň 10 dní na prípravu na pojednanie. Spor sa zásadne prejednáva na neverejnom rokovaní a strany si môžu dohodnúť, že rozhodcovský senát rozhodne spor bez ústneho pojednávania na základe písomností (§ 28, § 29).

**Poriadok tiež umožňuje zrýchlené konanie** (§ 30), a to s vydaním rozhodnutia do štyroch mesiacov alebo do dvoch mesiacov. Pre zrýchlené konanie sú stanovené podmienky vrátane zvýšenej poplatkovej povinnosti a skracovania niekto-

rých podmieňujúcich lehôt, určených Poriadkom všeobecne. Zrýchlené konanie pri zvláštnej poplatkovej povinnosti je obvyklé aj pre RS v iných krajinách [28].

V Poriadku je upravená aj protižaloba (§ 31). Ustanovenia o protižalobe sa použijú primerane aj na uplatnenie námietky započítania, ak vyplýva uplatnená námietka z iného právneho vzťahu ako je nárok uplatnený žalobou. Pre rozhodcovské konanie je potom významné a typické vedenie strán k vyriešeniu sporu zmierom. Rozhodcovský senát je podľa okolností prípadu oprávnený vyzvať v každom štádiu konania strany k uzavretiu zmiernu a uviesť návrhy, odporúčania a podnety, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k jeho uskutočneniu (§ 32). Uzavretie zmiernu sa v značnom počte sporov darí. O každom ústnom pojednávaní sa vždy vyhotovuje zápisnica v jazyku konania, ktorý obsahuje určené náležitosti (§ 33).

Poriadok následne upravuje skončenie konania a vydanie rozhodcovského rozsudku (§§ 34 až 39). Poriadok rieši aj hlasovanie o rozhodcovskom rozsudku, vyhlásenie rozhodcovského rozsudku a doplnenie a opravu rozhodcovského rozsudku (§§ 40 až 42). V stanovených prípadoch sa zastavuje rozhodcovské konanie bez vydania nálezu. Konanie sa skončí vydaným uznesením o zastavení konania. Za významné možno považovať ustanovenia Poriadku, ktoré výslovne stanovujú, že rozhodcovské konanie končí právoplatnosťou rozhodcovského rozsudku alebo dorúčením uznesenia o zastavení konania.

Časť štvrtá Poriadku (§§ 45 až 57) je venovaná pravidlám o nákladoch rozhodcovského konania. Upravuje náklady rozhodcovského konania, ustanovenia o platbách a poplatku za rozhodcovské konanie, možnosti zníženia poplatku za rozhodcovské konanie a jeho čiastočné vrátenie, ustanovenia o urýchlennom konaní, poplatku pri protižalobe, poprípade námietke započítania, poplatku za preskúmanie a poplatku za zvláštne menovanie predsedu rozhodcovského senátu. Je tu upravený aj paušál na správne náklady RS, ustanovenia o osobitných nákladoch, náhrada nákladov konania, výnimky a sadzobník nákladov konania, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť Poriadku.

**Súčasťou Poriadku sú aj pravidlá o nákladoch rozhodcovského konania a sadzobník nákladov.** Pravidlá umožňujú znížovanie poplatku za rozhodcovské konanie v prípadoch, keď je spor rozhodovaný jediným rozhodcom, v zjednodušených konaniach, v prípadoch späťvzatia žaloby najmenej 7 dní pred dátumom konania ústneho pojednávania a podobne. Na druhej strane sú stanovené poplatky za preskúmanie rozhodnutí a za zvláštne menovanie predsedu rozhodcovského senátu.

Výslovne je zakotvená zásada, že úspešnej strane sa priznáva náhrada nákladov rozhodcovského konania (v prípade čiastočného úspechu podľa pomeru priznanej a zamietnutej časti nároku) a pokiaľ ide o náklady právneho zastúpenia, priznávajú sa (okrem odôvodnených prípadov, v ktorých sa nepriznávajú) náhrady podľa osobitného predpisu, ktorým je advokátska tarifa, ak sa strany písomne nedohodnú inak.

Poplatky či paušály na administratívne náklady, ktoré boli uhradené na základe Poriadku, sa stranám vráti iba v prípade, že je tak Poriadkom výslovne stanovené; v ostatných prípadoch sa nevracajú, a to bez ohľadu na to, kedy a za akých okolností sa konanie ukončilo.

V závere tejto časti (§ 57 ods. 2) ide o vymedzenie tuzemských sporov. Tuzemským sporom sa pre účely sadzobníka rozumie spor, v ktorom sa použije české hmotné právo, postup sa vykoná v češtine, na území Českej republiky, rozhodnutie sa vydáva v češtine a všetci účastníci, poprípade organizačné zložky zahraničných právnických osôb, zúčastnené na spore a zapísané v českom obchodnom registri, majú sídlo alebo bydlisko na území Českej republiky.

### 3. Záverom

Na základe návrhu ktorejkoľvek zo strán a so súhlasom druhej strany vykoná RS dobrovoľné zmierovacie konanie, a to bez ohľadu, či medzi stranami bola uzavretá rozhodcovská zmluva. Návrh zmiernu, ktorý zmierovací výbor stranám odporučí, môžu strany prijať alebo odmietnuť. Otázky neupravené v Poriadku sa riadia ustanoveniami zákona.

Pritom ustanovenia o záväzkových vzťahoch, ktoré sa týkajú uplatnenia práva na súde, súdneho konania alebo súdneho rozhodnutia, sa použijú primerane aj pre uplatnenie práva pred rozhodcovským súdom (rozhodcom), pre rozhodcovské konanie alebo rozhodcovský nálezu, ak sa opierajú o platnú rozhodcovskú zmluvu (rozhodcovskú doložku). Účinnosťou nového Občianskeho zákonníka nedošlo v tomto k žiadnej zmene.

V rozhodcovskom konaní prebieha aj dokazovanie. Na dokazovanie sa vzťahuje ustanovenie podľa § 20 zákona o rozhodcovskom konaní. Zásadnou kategóriou dôkazných prostriedkov sú dôkazy listinné, ktoré vzhľadom na povahu sporov zo zmlúv, ktoré sú v rozhodcovskom konaní prejednané, sú väčšinou dostačujúce na preukázanie skutkových tvrdení strán. Zákon stanovuje, že dôkazy výsluchom účastníkov, svedkov či znalcov môžu RS vykonávať iba vtedy, ak sa uvedené osoby ku konaniu dobrovoľne dostavia a poskytnú výpoveď. Aj iné dôkazy môžu vykonávať len vtedy, ak sú im poskytnuté.

Rozhodcovské konanie pred RS sa za takmer sedemdesiat rokov jeho existencie právom stalo vyhľadávanou alternatívou ku konaniu pred všeobecnými súdmi. Strany sporu sa na RS obracajú aj opakovane a najčastejšie oceňujú rýchlosť prejednávania, voľbu jazyka konania, profesionálnu administráciu sporu, možnosť výberu rozhodcov podľa potrieb každého sporu a bezproblémovú vymáhateľnosť rozhodcovského rozhodnutia v Českej republike, aj v signatárskych krajinách Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí z roku 1958.

Pre rozhodcovské konanie sa javí kľúčové zvolenie vhodného rozhodcu (rozhodcov). Dôležité je tiež už v priebehu obchodného prípadu jeho starostlivé dokumentovanie a v priebehu rozhodcovského konania starostlivé vykonanie dokazovania. Podľa ustanovenia § 34 Poriadku a podľa ustanovenia § 118a OSŘ, pokiaľ nedoloží strana sporu svoje tvrdenie riadnymi dôkazmi, nemôže byť rozhodnuté v jej prospech.

Existujú však aj prekážky, ktoré bránia efektívnosti v rozhodcovskom konaní: nedostatočná pozornosť pri výbere rozhodcov, zbytočné, obsiahle a komplikované podania, časová a miestna nedostupnosť, predkladanie ďalších a ďalších procesných návrhov, zneužívanie inštitútu zrušenia rozhodcovského rozsudku súdom [29].

### Zoznam použitých zdrojov:

1. Treba zdôrazniť, že alternatívne spôsoby rozhodovania sporov sú atribútom občianskej spoločnosti, právneho štátu a demokracie. Na Ukrajine je základom konštituovania, t. j. existencie a rozvoja vyššie spomenutých spôsobov rozhodovania sporov, čl. 55 Ústavy Ukrajiny. Je v ňom zakotvené právo každého chrániť svoje práva a slobody pred ich porušovaním a protiprávnym zasahovaním, akýmkoľvek zákonom nezakazujúcimi prostriedkami. Na rozdiel od mnohých európskych štátov, v ktorých je upravený jednotný spôsob fungovania arbitrážnych súdov a jednotný poriadok rozhodovania, ako na strane vonkajších hospodárskych sporov, tak aj vnútroštátnych sporov, na Ukrajine existuje viacero poriadkov kreovania a fungovania arbitrážnych súdov pre rozhodovanie sporov. Rozoznáva sa Medzinárodná obchodná arbitráž, ktorá prejednáva len vonkajšie (hospodárske) spory a Roz-

- hodcovské sřdy, ktoré rozhodujř iba vnřtornř spory, vznikajřce z obřianskych a obchodnřch prřvnych vzřahov medzi fyzickřmi osobami a prřvnickřmi osobami. Pozri bliřšie vedeckř štřdiu prof. Mykolu F. Selivona, prezidenta Medzinřrodnřho obchodnřho arbitřrřžneho sřdu a nřmorne arbitřrřžnej komisie pri Obchodnej a priemyselnej komore Ukrajiny v Kyjeve: SELIVON, M. F.: Vřvoj alternativnřch (mimosřdnřch) spřsobov rozhodovania sporov na Ukrajine ako efektřvnych prostriedkov ochrany prřv a zřujmov obřanov a prřvnickřch osřb. In: Prřvo, obchod, ekonomika IV. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2014, str. 571 a nasl.
2. MAREK, K.: Aktuřlnř k rozhodřimu řřzenř pred Rozhodřim soudem pri HK řR a AK řR. In: Prřvo, obchod, ekonomika VII. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2017, str. 384 a nasl.
  3. JANKř, M. – MAREK, K.: Dokazovřni znaleckřmi posudky v rozhodřim řřzenř. Policajnř teřria a prax, ř. 2/2018, str. 54 a nasl.
  4. V Slovenskej republike sa prřtom rozhodcovské sřdy pořitali v desiatkach ař stovkřch a i keř sa ich pořit zniřil, střle sa nřm z nřřho pohľadu mřže javit vysokř a nřřalej sř ich desiatky. K třmto otřzkam pozri mimo inřho: KUBřICEK, P.: Rozhodcovské konanie a novela zřkona o rozhodcovskom konanř. In: Prřvo, obchod, ekonomika V. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2015, str. 238 a nasl.
  5. 5. V sřvislosti s analyzovanou problematikou chceme dař do pozornosti, ře spory, třkajřce sa uplatnenia nřrokov z (medzinřrodnřch) obchodnřch zmlřv, sa v podmienkach slovenskřho prřvneho systřmu prejednřvajř aj prostrednřctvom rozhodcovskřho konania pred střlřmi rozhodcovskřmi sřdmř. Prichodř spomenřť predovřetkřm Rozhodcovskř sřd Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave. Jeho dlhoročnřm predsedom je prof. JUDr. Pavol Kubřicek, CSc. K tomu pozri bliřšie: KUBřICEK, P.: Niekolko poznřnok k novej prřvnej řprave rozhodcovskřho konania v Slovenskej republike. In: Rozhodřř řřzenř v teřrii a aplikacijni praxi: statř a judikatura. Praha: Havlřicek Brain Team, 2015, str. 136 a nasl.
  6. Bliřšie: JANKř, M.: Rozhodřř řřzenř. Alternativni zpřsoby řeřenř sporř. VřFS Praha, 2015, 143 s.
  7. MATZNER, J.: Rozhodřř dolořka – dobrř sluha, řpatnř přn. Prřvni rřdce ř. 1/2015, str. 38 – 39.
  8. K dřvodom novelizacijni prřvnych řprav pozri bliřšie: BřLOHLřVEK, A. J. – KOVřřOVř, D. – HAVLřICEK, K.: Rozhodřř řřzenř v teřrii a aplikacijni praxi. Sbornřk Prařskř prřvnickř poďzim, 2015, 313 s.
  9. Odporřčanř znenie rozhodcovskřch dolořiek, ktoré publikuje RS:  
 „Vřechny spory vznikajřci z třto smlouvy a v souvislosti s nř budou rozhodovřny s konečnou platnřstř u Rozhodřřho soudu pri Hospodřřskř komoře řeskř republiky a Agrřrni komoře řeskř republiky podle jeho řřdu třemi rozhodci.“  
 Alternativne je mořžne zapracovatř toto ustanovenie:  
 „Vřechny spory vznikajřci z třto smlouvy a v souvislosti s nř budou rozhodovřny s konečnou platnřstř u Rozhodřřho soudu pri Hospodřřskř komoře řeskř republiky a Agrřrni komoře řeskř republiky podle jeho řřdu jedinřm rozhodcem jmenovanřm předsedom Rozhodřřho soudu.“  
 Doporučenř znenie dodatku s rozhodcovskou dolořkou k existujřcim zmlřvřm:  
 „Smluvni strany se dohodly na uzavřenř dodatku ř. .... ke smlouvř ř. .... ze dne. .... v tomto znřni:  
*sem uviesť prřsluřnř dohodnutř znenie rozhodcovskej dolořky (pozri vřřřie)*  
 V..... dne.....  
 .....podpisy zřstupcř smluvnřch stran.“  
 Odporřčanř rozhodcovskř dolořka pre konanie on-line:  
 „Vřechny spory, které vzniknou z třto smlouvy anebo v souvislosti s nř, budou rozhodovřny s vyloučenřm pravomoci obecnřch soudř s konečnou platnřstř v rozhodřim řřzenř u Rozhodřřho soudu pri Hospodřřskř komoře řeskř republiky a Agrřrni komoře řeskř republiky v Praze podle jeho Řřdu on-line jedinřm rozhodcem urřenřm předsedom Rozhodřřho soudu pri Hospodřřskř komoře řeskř republiky a Agrřrni komoře řeskř republiky.  
 Strany pro toto řřzenř volř tyto e-mailovř adresy pro vedenř řřzenř on-line:  
 .....“
  10. KUBřICEK, P.: Střle rozhodcovské sřdy a prřprava novej prřvnej řpravy rozhodcovskřho konania. In: Prřvo, obchod, ekonomika IV. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2014, str. 541 a nasl.
  11. HUřKOVř, R.: Koncepčnř otřzky novej prřvnej řpravy rozhodcovskřho konania v slovenskřch podmienkach. In: Prřvo, obchod, ekonomika IV. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2014, str. 501 a nasl.
  12. CHOVANCOVř, K.: Rozhodcovské dolořky v spotřebitelřskřch zmlřvřch /Eurřpske variacie/. In: Prřvo, obchod, ekonomika IV. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2014, str. 506 a nasl.
  13. HUřKOVř, R.: Rozhodcovské konanie. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2013, 210 s.
  14. K ochrane spotřebiteľa v Slovenskej republike pozri: HUřKOVř, R.: Novř mechanizmy uplatňovania prřv spotřebitelřov. In: Studia Iuridica Cassoviensia, ř. 1/2016, str. 36 a nasl.
  15. K ochrane spotřebiteľa v řeskej republike a v Slovenskej republike pozri: HORřřEK, T. – HUřKOVř, R.: Implementace smřrnice o alternativnřm řeřenř spotřebitelřskřch sporř v řeskř a Slovenskř republike. In: Prřvo, obchod, ekonomika V. Zbornřk vedeckřch prřc. Kořice: Univerzita Pavla Jozefa řafřrika v Kořiciach, 2014, str. 156 a nasl.
  16. řTEVřEK, M. – GřBRřř, T.: Reforma rozhodcovskřho konania v Slovenskej republike s osobitnřm zreteľom na tzv. obchodnř arbitřrř. Justiřnř revue ř. 4/2015, str. 448 a nasl.
  17. K třmatike mimosřdnřho řeřenřa spotřebitelřskřch sporov pozri: HORřřEK, T.; ETLřKOVř, M. – VřTOVř, B.; VEřL, T.; FIALOVř, J.; BARTOřOVř, G.; KREJCAR, N.; NOVOTNř, M.; NřMECKOVř, ř.; SIK-SIMON, R. I.; IVANřO, A.: Monotematicky zameranř dvojřislo: Mimosoudni řeřenř spotřebitelřskřch sporř, Soukromř prřvo, ř. 7 – 8/2017, str. 2 – 49.
  18. NřMEC, R. – GLATZ, V.: Rozhodřř řřzenř, jeho specifika a vřhody. Bulletin advokacie ř. 9/2018, str. 16 a nasl.
  19. Pozri bliřšie: MAISNER, M.: Efektivita rozhodřřho řřzenř. Bulletin advokacie, ř. 9/2018, str. 46 a nasl.
  20. Pozri bliřšie: HORřK, P.: Objektivni arbitřabilita – mořžnost rozhodřřho řřzenř. Bulletin advokacie, ř. 9/2018, str. 23 a nasl.
  21. K tomu pozri: KINDL, M.: Na co nezapomřnat pri sjednřvanř rozhodřř smlouvy. Bulletin advokacie, ř. 9/2018, str. 29 a nasl.
  22. K tejto třmatike bliřšie pozri: ŘEZNřICEK, D.: Vykonalnost a vřkon rozhodřřch nřlezř. Bulletin advokacie, ř. 9/2018, str. 43 a nasl.
  23. Zo Slovenskej republiky mimo inřho vřznamni profesori: Mult. Dr. h. c. prof. JUDr. Mojmiř Mamojka, CSc., prof. JUDr. Jřn Kluřka, CSc. a dřalř.

24. Zhladni rozhovor prof. Dr. Alexandra J. Bělohávka s prof. JUDr. Máriou Karfikovou, CSc., predsedníčkou Rozhodcovského sídu pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky. In: Bulletin advokacie, č. 9/2018, str. 11 a nasl.
25. Z rozhovoru prof. Dr. Alexandra J. Bělohávka s JUDr. Vítom Horáčkem, Ph. D., predsedom Medzinárodného rozhodcovského sídu pri Českomoravskej komoditnej burze. In: Bulletin advokacie, č. 9/2018, str. 15
26. Bližšie pozri: JANKŮ, M.: Rozhodčí řízení. Alternativní způsoby řešení sporů. VŠFS, 2015, 143 s.
27. K týmto otázkam pozri najmä: BĚLOHLÁVEK, A. J.: Rozhodčí řízení versus insolvenční řízení z pohledu práva EU. Obchodněprávní revue č. 6/2018, str. 161 a nasl. a č. 7 – 8/2018, str. 193 a nasl.
28. DOBIÁŠ, P.: Standardy rozhodčího řízení v nových rádech mezinárodních rozhodčích soudů. Obchodní právo č. 12/2014, str. 514 a nasl.
29. Pozri: MAISNER, M.: Efektivita rozhodčího řízení. Bulletin advokacie. č. 9/2018, str. 46 a nasl.

### ЩОДО АРБИТРАЖНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПЕРЕД АРБИТРАЖНИМ СУДОМ В ЕКОНОМІЧНІЙ ПАЛАТІ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА АГРАРНІЙ ПАЛАТІ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

**Анотація.** Стаття приділяє увагу Регламенту Третейському суду при Торгово-промисловій палаті Чеської Республіки та Аграрній палаті Чеської Республіки. В статті зазначається, що положення про зобов'язання, пов'язані із здійсненням права у суді, судові розгляди або судові рішення застосовуються відповідно до закону про арбітражний суд (суддів) або арбітражного рішення, якщо вони вказані в чинному арбітражному договорі (арбітражному застереженні). Арбітражному судочинстві з'ясовуються фактичні обставини на підставі доказів. Підтвердженням цього є розділ 20 Закону про арбітраж. Основна категорія доказів документальні докази того, що в зв'язку з характером суперечок за договорами, які вирішені шляхом арбітражу, як правило, достатньо продемонструвати фактичні твердження сторін. Закон передбачає, що докази допиту сторін, свідків або експертів, такого роду доказів в цивільному судочинстві є досить загальними, можуть застосовуватися тільки, якщо ці особи готові добровільно надавати показання. Інші докази також можуть бути використані, лише якщо вони є надані. Причиною цього конкретного регулювання у процесі доказів є той факт, що рішення арбітражний суд не є обов'язковим до виконання.

**Ключові слова:** Третейський суд, зобов'язальні відносини, цивільний кодекс, наказ арбітражного суду, здійснення права в суді, вирішення спорів, арбітражний розгляд спорів, арбітраж, докази, експертні висновки.

### TO THE ARBITRATION PROCEEDING BEFORE THE ARBITRATION COURT AT THE CHAMBER OF COMMERCE OF THE CZECH REPUBLIC AND THE AGRARIAN CHAMBER OF THE CZECH REPUBLIC

**Summary.** Article discusses the Rules of the Arbitration Court attached to the Economic Chamber of the Czech Republic and Agricultural Chamber of the Czech Republic. Notes, that the provisions on obligational relations, which concern the application of rights before court, court proceeding or court decisions, shall apply as appropriate to the application of rights before an Arbitration Court (arbitrator), to arbitration proceedings or to the award if they based on a valid arbitration agreement. The evidence is governed by § 20 of the Arbitration Act. The fundamental categories of evidence is documentary evidence, that due to the nature of the settlement agreements, which are negotiated in arbitration, are usually sufficient to prove the facts alleged by the parties. The Act provides that evidence questioning the parties, witnesses or experts, the kind of evidence in civil proceedings before courts quite common and can say essential, may tribunals shall be performed only if that person to control voluntarily attend and testify. Other evidence may only be used if they are provided to them. The cause of this specific adjustment during the proof is the fact, that to carry out its tasks, does not have an arbitrator or arbitral tribunal coercive state power for their regulation.

**Key words:** Arbitration Court, obligational relations, Civil Code, Rules of the Arbitration Court, application rights before the Court, dispute resolution, arbitration, arbitrator, the taking of evidence, expert opinion.

### ОБ АРБИТРАЖНОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ ПЕРЕД АРБИТРАЖНЫМ СУДОМ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПАЛАТЕ ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И АГРАРНОЙ ПАЛАТЕ ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

**Аннотация.** Статья уделяет внимание Регламента Третейского суда при Торгово-промышленной палате Чешской Республики и Аграрной палате Чешской Республики. В статье отмечается, что положения об обязательствах, связанных с осуществлением права в суде, судебные разбирательства или судебные решения применяются в соответствии с законом о арбитражном суде (судей) или арбитражного решения, если они указаны в действующем арбитражном договоре (арбитражной оговорке). Арбитражном судопроизводстве выясняются фактические обстоятельства на основании доказательств. Подтверждением этого является раздел 20 Закона об арбитраже. Основная категория доказательств документальные доказательства того, что в связи с характером споров по договорам, решены путем арбитража, как правило, достаточно продемонстрировать фактические утверждения сторон. Закон предусматривает, что доказательства допроса сторон, свидетелей или экспертов, такого рода доказательств в гражданском судопроизводстве являются достаточно общими, могут применяться только, если эти лица готовы добровольно предоставлять показания. Другие доказательства также могут быть использованы, только если они предоставлены. Причиной этого конкретного регулирования в процессе доказывания является тот факт, что решение арбитражный суд не является обязательным к исполнению.

**Ключевые слова:** Третейский суд, обязательственные отношения, гражданский кодекс, приказ арбитражного суда, осуществление права в суде, решение споров, арбитражное разбирательство споров, арбитраж, доказательства, экспертные заключения.